

GKC Programma Natuur & Landschap

I. Visie, Missie & Ambitie

Visie

Nederland kan en moet mooier en duurzamer. De kwaliteit van natuur en landschap staat na meer dan een eeuw natuur en landschapsbescherming onverminderd onder druk. Om een mooie en duurzame leefomgeving te realiseren is samenwerking onontbeerlijk en moet natuur en landschap steviger op de maatschappelijke agenda verankerd worden. De groene kennisinstellingen zijn hierin een essentiële en onmisbare partner. Zij leveren immers de professionals van de toekomst.

Missie

Het programma Natuur & Landschap wil bijdragen aan een mooie en duurzame leefomgeving. Dit doet zij door het ontsluiten van bestaande groene kennis en het ontwikkelen van nieuwe kennis en inzichten die aansluit bij de wensen van mensen. Er is al veel kennis maar deze is vaak niet goed ontsloten. Bovendien vraagt een dynamische samenleving ook om nieuwe kennis en inzichten. Daarnaast wordt veel verwacht van de groene professional die zich staande moet houden in een complexe politieke, bestuurlijke en sociale omgeving. Het programma natuur & landschap richt zich dan ook op zowel kennis, vaardigheden en inzichten m.b.t. *people, planet* and *profit* in relatie tot natuur en landschap.

De ambitie is het groene onderwijs een belangrijker rol in deze te geven; Maatschappelijke partners moeten door hebben dat de groene kennisinstellingen een partner zijn in het mooier en duurzamer maken van onze leefomgeving. Hiermee verankeren wij de praktijk in de opleidingen en kennisinstellingen.

Strategie

Het programma wil als kennismakelaar sturen, faciliteren en participeren!

- Het programma stuurt en geeft richting aan het ontsluiten van kennis en het ontwikkelen van kennis, inzichten en vaardigheden.
- Het programma faciliteert lerende netwerken waarin onderwijs, onderzoek, praktijk en maatschappij werken aan maatschappelijk vraagstukken.
- Het programma participeert zelf in bestaande lerende netwerken om het groene onderwijs op de kaart te zetten.

II. Stand van zaken:

Onder het GKC programma N&L draaien inmiddels 6 deelprogramma's. Deze deelprogramma's zijn ondergebracht bij de drie lerende netwerken (Stad – Stad/Land – Land). Dit functioneel ruimtelijk onderscheid is aangebracht omwille van de specifieke problematiek en uitdagingen die onderscheiden kan worden (zie lerende netwerken hieronder)

Het programmateam bestaat uit docenten en onderzoekers afkomstig uit het mbo-hbo-wo. Naast het programmateam is ook een adviescommissie in het leven geroepen. Deze bestaat uit bestuurders uit de onderwijswereld.

Het contact met de maatschappelijke partijen verloopt via het programmateam. Het programmateam heeft voor een actieve rol gekozen. Omdat blijkt dat in bestaande netwerken het onderwijs vrijwel geheel afwezig is, is penvoerder van het programma Van Hall Larenstein lid geworden van het Landschapsmanifest. Het programmateam wil op deze manier de groene onderwijsinstellingen als vanzelfsprekende samenwerkingspartner op de kaart zetten. Het programma haakt hiermee actief aan bij de politieke en maatschappelijke partners die gezamenlijk het belang van natuur en landschap te behartigen. De troef van

het programma is de rol die het onderwijs kan spelen. De groene kennisinstellingen leveren niet alleen de professionals van de toekomst maar willen en kunnen ook nu al bijdragen aan de gezamenlijke opgave.

III. Naar de toekomst

Rondom natuur en landschap speelt niet overal dezelfde thematiek in dezelfde mate. Daarom blijft binnen het programma aandacht bestaan voor de specifiek problematiek van de 'stad', de 'stadsrand' en het land'. ' Met dit functionele onderscheid wil het programma het belang van een kwalitatieve groene leefomgeving in het gehele ruimtelijke spectrum benadrukken. Het duurzaamheids perspectief is hierbij van essentieel belang. Om een mooie groene leefomgeving te realiseren is er niet alleen aandacht nodig voor het groen (planet) maar ook voor de mensen die er in leven (people) en de inkomsten waar ze van afhankelijk zijn (profit). Het programma wil met dit brede perspectief een breed scala aan activiteiten (zie voorbeelden in onderstaande matrix) stimuleren. Deze activiteiten vinden vaak op regionaal niveau plaats. Het programmateam wil de lessen die op regionaal niveau worden geleerd landelijk inzichtelijk maken door o.a. het beschrijven en verspreiden van *best practices*. In deze beschrijvingen wordt daarbij speciaal gelet op Samenwerking: hoe ontstaat en onderhoud je een duurzame samenwerking binnen de groene onderwijskolom en/of met maatschappelijke partners
Kennisontsluiting: er bestaat al veel kennis, hoe ontsluit je succesvol bestaande kennis, wat zijn de obstakels
Kennisontwikkeling: een dynamische samenleving vraagt om nieuwe inzichten en oplossingen. Het programma stimuleert creatieve duurzame oplossingen
Vaardigheden: de moderne groene professional moet van alle markten thuis zijn (technisch, sociaal, bestuurlijk, politiek, wetenschappelijk, ondernemend, creatief enz). Er wordt daarom veel aandacht besteed aan de student, onderwijs, kennis en vaardigheden.

		Natuur & Landschap		
		←		→
		Stad	Stad-Land	Land
Mooier & Duurzamer	People	Groen in het hart van de stad(sbewoner) Leefbaarheid	Samenwerking en netwerkvorming tussen partijen in de stad en (net) buiten de stad	Nadruk op nieuwe inzichten, kennis en vaardigheden van de moderne natuurbeschermer
	Planet	Kennisontwikkeling Rondom nieuwe functies	Behoud, herstel en ontwikkeling van groene leefomgeving	Ontsluiten van bestaande kennis rondom vegetatie en beheer
	Profit	Nieuwe functies van natuur en landschap als drager van de stad	Nieuwe functies van natuur en landschap als vormgever van de stadsrand	Hoe kan natuur rendabel gemaakt worden

Bovenstaande focus wordt ook gehanteerd binnen de drie lerende netwerken *stad*, tussen *stad/land* en in het *land*.

Land:

Visie: groene duurzame leefomgeving voor mens, plant en dier.

Ambitie: Om Nederland mooier en duurzamer te maken is al veel kennis ontwikkeld. Kijk o.a. maar naar de beschikbare wetenschappelijk kennis die ligt besloten in SynBioSys of de kennis die beschikbaar komt in de netwerken van O+BN en de weidevogelkring. Deze kennis is nog lang niet optimaal ontsloten en het GKC programma N&L wil dit stimuleren.

Tegelijkertijd zien wij dat de natuurbeheerder van de toekomst over veel meer kwaliteiten moet beschikken dan alleen het ontwikkelen en weten te gebruiken van ecologische kennis. De moderne natuurbeheerder moet ook ondernemend, creatief, ethisch en gedurfd de maatschappij benaderen. Het programma N&L wil ook deze competenties benadrukken en binnen haar mogelijkheden handen en voeten geven.

Strategie: het programma stimuleert deelprogramma's die de competenties ondernemerschap, creativiteit, ethische reflectie en durf benadrukken in relatie tot het beschermen van natuur en landschap. Tegelijkertijd blijft het programma stimuleren op het bruikbaar ontsluiten van beschikbare kennis. Dit doet zij onder andere door de vraag vanuit onderwijs en praktijk als uitgangspunt te nemen.

Producten:

- Inzicht in hoe obstakels in kennisontsluiting uit de weg kunnen worden geruimd.
- Voorbeelden van best practices.
- Profielen van competenties

Stad/Land:

Visie: een duurzame en dynamische verstandhouding tussen stad en platteland.

Ambitie: Dat natuur en landschap onder druk staan is goed te ervaren daar waar de stad het land raakt. Verstedelijking, infrastructuur, industrie oefenen onverminderd druk uit op de groene leefomgeving. Deze bedreiging biedt echter ook kansen om nieuwe duurzame verbintenissen te realiseren. Dit kan door de de schijnbare tegenstelling tussen stad land op te heffen door het benadrukken van de wederzijdse afhankelijkheidsrelatie tussen stad en land..Het programma zet in om deze duurzame verbintenissen te stimuleren, te begrijpen en hier lessen uit te leren.

Strategie: bijeenbrengen van partners uit het onderzoek, markt, overheid, beleid en de groen kenniskolom (o.a. programmaleiders uit de deelprogramma's.) samenwerking stimuleren (in KIGO-projecten) waarin de meerwaarde van de stad voor het land en omgekeerd herkenbaar is. Doel gericht leren van elkaar rondom concrete vraagstukken.

Producten:

- Overzicht van kansen en bedreigingen en de rol die de groene kennisinstellingen kunnen spelen
- Voorbeelden van best practices

Stad:

Visie: Een duurzame groene stad! M.b.t. kwaliteit van de leefomgeving is nog heel veel winst te behalen in de stad. De stad blijft bovendien onverminderd druk uit oefenen op het omliggende gebied. Het is daarom noodzakelijk om ook binnen de stad voldoende groen van goede kwaliteit te realiseren.

Ambitie: Bijdragen aan duurzame stedelijke omgeving d.m.v. kennisontwikkeling rondom nieuwe functies zoals bijvoorbeeld *ecological engineering*.

Strategie: het bijeenbrengen van potentiële partners (onderwijs, gemeentes, terreinbeheerders, groenvoorzieners) rondom vraagstukken m.b.t Groen in de Stad. Wanneer zijn ontwikkelingen belemmeringen en wanneer zijn het kansen? Wat voor dilemma's of zelfs conflicten doen zich voor en hoe kan daar mee worden omgegaan? Hoe doorslaggevend zijn economische vereisten, of laten zij nog wel voldoende speelruimte om sociale en ecologische doelstellingen te realiseren? De projecten binnen

dit thema zijn gericht op het in kaart brengen van factoren die samenwerking tussen praktijk en school mogelijk maken.

Producten :

- Overzicht van kansen en belemmeringen en manieren hier mee om te gaan.
- Voorbeelden van best practices.